

Finnish
Consulting
Group

Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava

VASTINERAPORTTI, VALMISTELUVAIHE

Haapavesi

25.3.2025

P42140

Sisällys

1	Kaavan valmisteluvaiheen kuuleminen	1
2	Lausunnot	1
2.1	Digita Oy	1
2.2	Elenia Verkko Oyj.....	3
2.3	Pohjois-Pohjanmaan museo.....	3
2.4	Luonnonvarakeskus.....	5
2.5	Metsähallitus	5
2.6	Nivalan kaupunki	6
2.7	Oulaisten kaupunki.....	6
2.8	Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos	7
2.9	Pohjois-Pohjanmaan liitto	10
2.10	Pohjois-Pohjanmaan liitto, yleislausunto	10
2.11	Haapaveden kaupunki – Ympäristöpalvelut Helmi	11
2.12	Fingrid Oyj	13
2.13	Telia Finland Oyj	13
2.14	Traficom – Liikenne- ja viestintävirasto	13
2.15	Ylivieskan kaupunki	14
2.16	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	14
3	Mielipiteet	15
3.1	Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry.....	15
3.2	Mielipide 2.....	18
3.3	Mielipide 3.....	18

25.3.2025

PS

*FCG Finnish Consulting Group Oy ("FCG") on laatinut tämän raportin FCG:n asiakkaan ("Asiakas") toimeksiannon ja ohjeiden mukaisesti. Tämä raportti on laadittu FCG:n ja Asiakkaan välisen sopimuksen ehtojen mukaisesti. **FCG ei ole vastuussa tästä raportista tai sen käytöstä suhteessa mihinkään muuhun tahoon kuin Asiakkaaseen.***

Tämä raportti voi perustua kokonaan tai osaksi kolmansien osapuolten FCG:lle antamiin tietoihin tai julkisiin lähteisiin ja näin ollen tietoihin, joihin FCG:llä ei ole ollut vaikutusmahdollisuuksia. FCG toteaa nimenomaisesti, ettei sillä ole vastuuta sille annettujen virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella.

Kaikki oikeudet (mukaan lukien tekijänoikeudet) tähän raporttiin kuuluvat FCG:lle, tai Asiakkaalle, mikäli niin on sovittu FCG:n ja Asiakkaan välillä. Tätä raporttia tai sen osaa ei saa muokata tai käyttää uudelleen toiseen tarkoitukseen ilman FCG:n kirjallista lupaa.

1 Kaavan valmisteluvaiheen kuuleminen

Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan valmisteluvaiheen kaava-aineisto (Haapavesi) oli julkisesti nähtävillä valmisteluvaiheen kuulemista varten 28.8–9.10.2023 välisen ajan.

Kaavaluonnoksesta jätettiin 16 lausuntoa ja 3 mielipidettä.

Palautteiden tiivistelmät ja vastineet on esitetty tässä raportissa.

2 Lausunnot

2.1 Digita Oy

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.

Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja
- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

25.3.2025

PS

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetyksiaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetyksiasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeää, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Kaavoittajan vastine:

Kirjataan tiedoksi.

2.2 Elenia Verkko Oyj

Elenia Verkko Oyj haluaa pysyä tietoisena Rahkola-Hautakankaan hankkeen etenemisestä sekä sähkön siirron vaihtoehtoista. Elenia Verkko Oyj:llä ei ole huomautettavaa Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston yleiskaavan valmisteluvaiheen aineistosta.

Kaavoittajan vastine:

Kirjataan tiedoksi.

2.3 Pohjois-Pohjanmaan museo

Hankealueella on toteutettu arkeologinen selvitys vuonna 2021 (Haapavesi, Oulainen 2021, Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi / Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu). Inventointiraporttia on päivitetty 22.7.2023 Pohjois-Pohjanmaan museon kommenttien perusteella. Raportin alkuperäinen versio on lisätty kaavan aineistoksi (liite 6). Kaavaehdotuksen liitteeksi tulee kuitenkin muuttaa raportin päivitetty versio, joka on hankkeen YVA-selostuksen liitteenä.

Pohjois-Pohjanmaan museo on tutustunut annettuihin aineistoihin ja pitää tehtyä inventointia riittävänä tätä kaavaa varten. Inventoinnin riittävyyttä kuitenkin tullaan arvioimaan koko kaavahankkeen aikana, mikäli esimerkiksi voimalasijoittelu tulee muuttumaan.

Haapaveden puolelle sijoittuvalta kaava-alueelta tunnetaan inventoinnin jälkeen kaksi muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännettä: Puukkoneva (muinaisjäännettunnus 1000033065) ja Ruokohauta (1000047851). Molemmat kohteet ovat tervahautoja. Lisäksi alueelta tunnetaan muu kohde Laihia (1000047854).

Kaava-alueella sijaitsevat kiinteät muinaisjäännekset on merkitty kaavaluonnokseen sm-osa-aluemerkinnällä. Kaavamerkintöihin ja -määräyksiin on syytä lisätä sm-kohdemerkinnän viereen sm-osa-aluetta kuvaava pistekatkoviiva-symboli. Lisäksi muinaisjäännettöjen kaavamääräyksessä tulee selkeyden vuoksi esittää inventointiraportista otetun luettelon sijasta ainoastaan sm-kohdetta tai -osa-aluetta kuvaava numero, kohteen nimi, kohteen muinaisjäännettunnus ja tarvittaessa kohteen tyyppi (esim. 5. Haapavesi Puukkoneva, 1000033065, tervahauta). On myös huomattava, että kaavamääräyksissä muinaisjäännekohteiden luetteloon ei ole syytä merkitä sellaisia muinaisjäänneksiä, jotka rajautuvat kaava-alueiden ulkopuolelle (esim. VE2-vaihtoehdossa kohde Lippikangas 2). Muutoin muinaisjäänneksiä koskevat kaavamääräykset sekä koko yleiskaava-aluetta koskevat määräykset muinaisjäännettöjen osalta ovat asianmukaiset.

Kaavan vaihtoehtoisissa VE1 ja VE2 kohde sm 5 (Puukkoneva) rajautuu aivan tuulivoimalan 33 tv-alueen rajaukseen kiinni. Aivan kohteen viereen on myös osoitettu ohjeellinen uusi tielinjaus. Vaihtoehtoisissa VE1 kohde sm 6 (Ruokohauta) sijaitsee osin tuulivoimalan 10 tv-alueella. Tuulivoimaloiden tv-alueita ei tule sijoittaa siten, että muinaisjäänneksiä jäisi tv-alueille. Tv-alueita ei myöskään tulisi sijoittaa aivan kiinni muinaisjäänneksiin, vaan kohteiden ympärille tulisi jättää hieman vapaata tilaa.

25.3.2025

PS

Kohteen sm 6 (Ruokohauta) tv-alueen rajausta tulee muuttaa niin, että muinaisjäännös rajataan kokonaisuudessaan tv-alueen ulkopuolelle. Mikäli tv-alueen rajausta ei muuteta, tulee kaava mahdollistamaan muinaisjäännökseen kajoamisen. Tällöin asiasta tulee asiasta käydä Muinaismuistolain 13 § mukainen neuvottelu. Neuvottelussa käydään Museoviraston kanssa läpi, miten rakennelmat tulee sijoitella, jottei niistä tai niiden rakentamisesta koidu haittaa muinaisjäännöksille. Jos suunnitelmat tulevat edelleen aiheuttamaan uhan muinaisjäännökselle, neuvottelussa tarkastellaan, millä edellytyksin kajoaminen muinaisjäännökseen on mahdollista. Mahdollisten tutkimusten laatu ja laajuus määritellään Museoviraston kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella. Neuvottelu tulee käydä kaavahankeen ollessa vireillä. Mikäli tv-alueen rajausta muutetaan siten, että muinaisjäännös sm 6 (Ruokohauta) jää kokonaisuudessaan tv-alueen ulkopuolelle, ei neuvottelua tarvitse käydä.

Kaavaselostuksen luvussa 6.4 Arkeologinen kulttuuriperintö on esitetty Rahkola-Hautakangas tuulivoimahankkeen arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet niin Haapaveden kuin Oulaisten alueella. Museo suosittelee, että taulukkoon eriteltäisiin, kumman kunnan puolella muinaisjäännökset sijaitsevat. Taulukosta tulee poistaa kohde 10 Tolkka, sillä se ei sijaitse kummankaan kunnan kaava-alueella. Taulukkoon tulee myös lisätä jokaisen kohteen muinaisjäännöstunnus muinaisjäännösrekisterin mukaisesti. Taulukossa ei ole tarpeen eritellä, mitkä kohteet ovat olleet alueella ennestään tiedossa ja mitkä ovat inventoinnissa havaittuja uusia kohteita (MJ/U). Taulukkoon tulee myös korjata, että Puukkonevan tiedot löytyvät inventointiraportin sivulta 22, eivät sivulta 21.

Kaavaselostuksen kohdassa 6.4.2 Vaikutukset tuodaan esille, että muinaisjäännökset on otettu suunnittelussa huomioon ja jätetään rakennustoimenpiteiden ulkopuolelle. Näin ei kuitenkaan ole toimittu; kohde sm 6 (Ruokohauta) sijaitsee osin tv-alueella, mikä mahdollistaa tuulivoimalan rakentamisen muinaisjäännöksen päälle. Muinaisjäännökset tulee huomioida myös hankkeen tarkemmassa rakennussuunnittelussa luvun mukaisesti, eli kohteet tulee huomioida hankkeen tarkemmassa rakennussuunnittelussa ja niiden riittävästä suojaustoimenpiteistä tulee huolehtia rakentamisen aikana. Museo muistuttaa, että kun kohteet merkitään maastoon, tulee merkitseminen tehdä kohteen muinaisjäännösrekisterin mukaisen muinaisjäännösaluearajauksen mukaisesti.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa Haapaveden Rahkola-Hautakangas tuulivoimahankkeen osayleiskaavan luonnoksesta.

Kaavoittajan vastine:

Muutetaan inventointiraportin päivitetty versio kaavaehdotuksen liitteeksi.

Kaavamerkintöjä ja -määryksiä tarkistetaan kaavaehdotukseen muinaisjäännösten osalta. Lisäksi päivitetään kaavaselostuksessa oleva taulukko ehdotetun mukaisesti.

2.4 Luonnonvarakeskus

Luonnonvarakeskuksella ei ole lausuttavaa asiasta.

Luonnonvarakeskus on lausunut hankkeen YVA-selostuksesta.

Kaavoittajan vastine:

Kirjataan tiedoksi.

2.5 Metsähallitus

Metsähallitus on solminut yhtiön kanssa sopimuksen hankealueella sijaitsevista Metsähallituksen hallinnoimista liiketoimintaan varatuista alueista ja tukee hankkeen edistämistä.

Välittömästi kaava-alueeseen rajautuvan Iso Honkaneva – Pieni Honkanevan Natura-alueen luonnonsuojelualueen haltijana Metsähallitus katsoo, että Natura-alueeseen kohdistuvien haitallisten vaikutusten vuoksi viisi Natura aluetta lähinnä olevaa voimalaa olisi poistettava kaavaluonnoksen vaihtoehtoista 1 tai 3 mikäli jompikumpi niistä etenee jatkosuunnitteluun. Näistä voimaloista kolme on Oulaisten ja kaksi Haapaveden puolella.

Metsähallitus katsoo, että tuulivoimarakentamisen ja vihreän siirtymän edistämisen kannalta VE1 on paras vaihtoehto, huomioiden kuitenkin Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan selvitysten TUULI-hankkeessa määritetyt suojaetäisyydet SAC-alueisiin (500m).

Hankkeesta on arvioitu koituvan vaikutuksia mm. erämaisella Natura-alueella nykyisin esiintyville suurpedoille, metsäpeuralle ja linnustolle, sekä riski hydrologisiin vaikutuksiin ja vaarallisten aineiden kulkeutumiseen Natura-alueelle. Vaihtoehtoa 2 on arvioinnissa pidetty parempana vaihtoehtona luontoarvojen kannalta. Luonnonsuojelun näkökulmasta Metsähallitus yhtyy tähän näkemykseen ja haluaa myös osaltaan korostaa YVA-selostuksessa esiin nostettua rauhallisten ja erämaisten alueiden säilyttämisen tärkeyttä.

Natura-arvioinnissa käytettyjen aineistojen ja perustelujen puutteiden vuoksi Metsähallitus ei pidä poissuljettuna, ettei hankkeella saattaisi olla haitallisia vaikutuksia Natura-alueeseen. Tarkemmat perustelut ilmenevät Metsähallituksen lausunnosta YVA-selostuksesta ja Natura-arvioinnista. Myöskään Pohjois-Pohjanmaan energia ja ilmasto -maakuntakaavan luonnoksessa ei ole esitetty tuulivoimaloiden aluetta näin lähelle Natura-aluetta.

Tämän lausunnon valmisteluun on osallistunut luonnonsuojelun erityisasiantuntija Outi Isokääntä, metsästyksen erityisasiantuntija Mikko Rautiainen, maankäytön erityisasiantuntija Sanna Räisänen ja tuulivoima-asiantuntija Pipsa Malinen.

25.3.2025

PS

Kaavoittajan vastine:

Maa- ja metsätalousaluetta koskeva määräys ei estä maa-ainestenottoa alueella.

Kaavaehdotuksessa on kymmenen voimalaa vähemmän kuin kaavan valmisteluvaiheen laajemmassa vaihtoehdossa VE1. Kaavaehdotusvaiheeseen on poistettu tai siirretty alueen länsiosasta etämmälle Natura-alueesta. Lähin voimala (Haapavesi, voimala 8) sijoittuu noin 770 metrin etäisyydelle Natura-alueen rajasta. Oulaisten voimaloista lähin (voimala 12) sijoittuu 1020 metrin etäisyydelle. Myöskään huoltoteitä ei ole suunniteltu tämän lähemmäs Natura-aluetta. Mato-ojan ylittävä huoltotielinjaus on 1,5 kilometrin etäisyydellä Natura-alueesta. Rahkola-Hautakankaan tuulivoimahankkeella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Iso Honkaneva-Pieni Honkanevan Natura-alueen eheyteen yksin tai yhdessä muiden lähialueen hankkeiden kanssa, eikä suunniteltu tuulivoimahanke näin ollen vaaranna lyhyellä tai pitkällä aikavälillä Natura-alueen koskemattomuutta.

Rakentamisesta aiheutuvia pintavesivaikutuksia on mallinnettu ja hydrologisten vaikutusten arviointia täydennetty.

2.6 Nivalan kaupunki

Nivalan kaupunginhallitus merkitsee valmisteluvaiheen aineiston tiedoksi. Kaupungilla ei ole huomauttamista tuulivoimayleiskaavan valmisteluvaiheen aineistosta.

Kaavoittajan vastine:

Kirjataan tiedoksi.

2.7 Oulaisten kaupunki

Kyseessä on laaja kokonaisuus, joka liittyy kiinteästi jo valmiiksi kaavoitettuun Puutionsaaren tuulivoimapuistoon Haapaveden kaupungin puolella. On hyvä, että hankkeessa voidaan hyödyntää olemassa olevaa infrastruktuuria.

Osayleiskaava-aluetta koskevissa kaavamääräyksissä tulee ottaa huomioon maa-ainesten ottamisen tarve alueen rakentamista varten ja mahdollisesti myöhemminkin. Tarkoituksenmukaista on, että kaavamääräykset sallivat maa-ainesten ottamisen sijoittumisen M-1-alueille.

Toiminta kaava-alueella ei saa missään tilanteessa vaarantaa luontoalueita eikä heikentää niiden luontoarvoja.

Melumallinnuksen mukaan Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston voimalat eivät aiheuta melutason ohjearvojen ylityksiä asuin- tai lomarakennusten kohdalla. Varjostusvaikutuksia sen sijaan saattaa aiheutua hankealueen pohjoisosan kahdelle vapaa-ajan asunnolle, mutta vaikutukset eivät ylitä ohjeellisenä rajana käytettävää 8 h/a.

25.3.2025

PS

Lopuksi huomautetaan, että kaavaselostuksessa ja erityisesti karttakuvissa sekä niiden selitteissä tulee huolehtia siitä, että eri toteuttamismahdollisuudet esitetään johdonmukaisesti eikä sekaannusta pääse syntymään siitä, mihin toteutusvaihtoehtoon viitataan.

Kaavoittajan vastine:

Kaavaselostusta tarkistetaan kauttaaltaan kaavan ehdotusvaiheeseen. Maa- ja metsätalousaluetta koskeva määräys ei estä alueella maa-ainesten ottoa.

2.8 Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

Pelastusviranomaisen on tutustunut asiakirjoihin ja pyytää huomioimaan tämän lausunnon liitteenä olevan Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen ohjeen tuulivoimapuiston suunnitteluun ja rakentamiseen.

Pelastuslaitos antaa tarkemmat tuulivoimaloiden riskienhallintaan ja operatiivisiin toimintaedellytyksiin liittyvät lausunnot pyynnöstä rakennuslupavaiheessa.

Liite: ”Ohje tuulivoimapuiston suunnitteluun ja rakentamiseen”:

1 Ohjeen säädösperusta

Annetut ohjeet perustuvat maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999), pelastuslakiin (379/2011), ympäristöministeriön asetukseen rakennusten paloturvallisuudesta (848/2017) ja ympäristöministeriön asetukseen rakennusten käyttöturvallisuudesta (2007/2017).

Lisäksi lähteenä on käytetty seuraavia oppaita: Tuulivoimaloiden palontorjunta (SPEK 2013), Tuulivoimalan vahingontorjunta (FA 2017) ja Wind Turbines – Fire Protection guidelines (CFPA-E No 22:2012 F).

2 Kulkuyhteydet ja opasteet

Pelastuslaitoksen toimintamahdollisuudet onnettomuustilanteessa tulee varmistaa suunnittelemalla ja rakentamalla tiestö siten, että se mahdollistaa pelastusajoneuvojen operoinnin alueella. Tuulipuiston tulisi olla saavutettavissa vähintään kahdesta suunnasta. Tämä olisi toivottavaa myös yksittäisten tuulivoimaloiden osalta tai ainakin niille johtavat tiet tulisi suunnitella siten, että jokaiselle yksittäiselle voimalalle johtaa oma pistotie. Näin varmistettaisiin, ettei pääsy esty samanaikaisesti useammalle voimalle ja ettei liikenne pääse tukkeutumaan onnettomuustilanteessa.

Sekä tuulivoimaloille että sähkökeskuksille johtavat tiet on pidettävä hälytysajoneuvoilla liikennöitävässä kunnossa ympäri vuoden.

Tuulivoimapuiston tieliittymään tulee asentaa jo rakentamismahdollisuudessa selkeä opastaulu, johon tuulivoimalat on merkitty tunnisteilla. Tunnisteet tulee lisätä myös voimaloihin ja tarvittaessa niille johtavien teiden liittymiin.

25.3.2025

PS

3 Tuulivoimaloiden sijoitus

Pelastuslaitos suosittelee Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston ohjeistuksen mukaisesti teollisen kokoluokan voimaloiden osalta vähintään 600 metrin etäisyyttä asutukseen sekä vaarallisten aineiden laitoksiin ja varastoihin sekä vähintään Liikenneviraston ohjeistuksen mukaista etäisyyttä liikenneväyliin.

Tuulivoimalan lapoihin kertyvän jään irtoaminen voi aiheuttaa vaaratilanteita, jotka tulee myös huomioida suunnittelussa. Jäätäminen tulisi estää erityisesti liikenneväylien, teollisuusalueiden ja asutuksen lähellä sekä alueilla, joilla on virkistyskäyttöä, asentamalla lapoihin lämmitysjärjestelmä estämään jään muodostuminen. Mikäli lämmitysjärjestelmää ei asenneta, tuulivoimapuiston alueelle on sijoitettava riittävä määrä irtoavasta jäästä varoittavia opastauluja, joissa on myös toiminnanharjoittajan yhteystiedot onnettomuusvaarasta ilmoittamisen varalta.

Tuulivoimapuiston alueelle ei tulisi ohjata virkistyskäyttöä. Voimalat tulisi sijoittaa riittävän etäälle mm. ulkoilureiteistä ja alueella mahdollisesti olevista kansalaisia kiinnostavista muinaismuisto-, luonto- ym. kohteista ja niille johtavista kulkureiteistä.

Tuulivoimaloiden sijoituksessa olisi hyvä ottaa huomioon myös turvetuotantoalueiden tulipalojen aiheuttama mahdollinen uhka.

4 Omatoiminen varautuminen

Pelastuslaitoksella ei ole mahdollisuuksia sammuttaa korkean tuulivoimalan konehuonepaloa, koska sopivaa kalustoa ei ole ja sammutustyö on liian suuri riski henkilöstölle. Pelastusviranomaisen suosittelee Finanssialan Tuulivoimalan vahingontorjunta -ohjeen mukaisesti kohteen suojaamista automaattisella sammutuslaitteistolla (kohde- tai tilasuojausjärjestelmä) ja että jo kaavamääräyksillä annettaisiin vaatimus tuulivoimaloiden kohdesuojauksesta. Myös tuulivoimapuiston sähkökeskus tulisi hankalan saavutettavuuden takia suojata tilasuojausjärjestelmänä toteutettavalla automaattisella sammutusjärjestelmällä.

Omaisuus- ja henkilöturvallisuuden suojaamiseksi suositellaan kohteen varustamista myös em. ohjeen mukaisesti savun havaitsemiseen perustuvalla palonilmaisulaitteistolla. Palonilmaisussa tulisi käyttää kaksoisilmaisua, jossa ensimmäinen ilmaisu pysäyttää voimalan ja toinen lähettää ilmoituksen hätäkeskukseen sekä irrottaa voimalan sähköverkosta.

Tuulivoimalan konehuone tulee varustaa vähintään kahdella ja alatasanne yhdellä pakkasen kestävällä 6 kg käsisammuttimella, jotka soveltuvat myös jännitteisen kohteen sammuttamiseen. Sammuttimet tulee sijoittaa ja merkitä siten, että ne ovat tulipalotilanteessa helposti käytettävissä.

Peruste: Pell 9 § ja 12 §

25.3.2025

PS

Tuulivoimalan edellyttämien kulkureittien suunnittelussa tulisi noudattaa vähintään rakennuksen käyttöturvallisuudesta annetun asetuksen (1007/2017) mukaista tasoa.

Tuulivoimalan konehuoneesta tulee olla vähintään yksi uloskäynti ja lisäksi hätäpoistumismahdollisuus eli pelastautumislaitteet jokaiselle voimalassa olevalle. Henkilöt, jotka työskentelevät voimaloiden konehuoneissa erilaisissa huolto- ja kunnossapitotöissä, on koulutettava ja varustettava siten, että he pystyvät itsenäisesti poistumaan ja tarvittaessa avustamaan loukkaantuneen henkilön laskemisessa konehuoneesta.

Poistumisjärjestelyissä ei saa miltään osin nojautua pelastuslaitoksen toimenpiteisiin. Peruste: PelL 4 §, 9 §, 14 §

Tilat, joista poistuminen saattaa olla ilmeisen vaikeaa, tulee varustaa poistumisopasteilla (SMa 805/2005 3§).

Pelastusviranomainen suosittelee tuulivoimaloiden varustamista akkuvarmennetulla poistumisreititvalaistuksella. Mikäli laitteistoa ei jostain syystä asenneta, tulee tuulivoimalan omistajan/haltijan varmistaa, että tiloista poistuminen onnistuu myös mahdollisen sähkökatkon aikana.

5 Kemikaalit

Suuren kokoluokan tuulivoimaloissa on huomattava määrä kemikaaleja, joiden pääsyn ympäristöön tulipalo tai voimalan rikkoontuminen voi aiheuttaa. Kemikaalien varastoinnissa on noudatettava käyttöturvallisuustiedotteen mukaisia vaatimuksia. Ympäristöviranomainen voi antaa suojausvaatimuksia ympäristölle tarpeen mukaan ympäristölainsäädännön nojalla.

6 Muuta huomioitavaa

Rakentamisen aikana tulee huomioida raskaan liikenteen ja mahdolliset polttoaineiden ym. kemikaalien aiheuttamat riskit sekä metsäpalovaara. Metsä- tai ruohikkopalovaaran (maastopalovaara) aikana ja olosuhteiden kuivuuden, tuulen tms. takia muutenkin ollessa sellainen, että tulipalon vaara on ilmeinen, tulee välttää sellaisia rakennus-, maanmuokkaus- tai muita töitä, joissa on kipinöinnin vaara.

Alueen tiestöä rakennettaessa olisi hyvä tehdä palovesikaivantoja (esim. risteävien ojien kohdalle) sammutusvesihuoltoa varten.

Rakennuksen kantavien rakenteiden tulee palon sattuessa kestää vähimmäisajan ottaen huomioon rakennuksen sortuminen, poistumisen turvaaminen, pelastustoiminta ja palon hallintaan saaminen. (MRL 117 b)

Tuulivoimalan rakenteissa ja varusteissa tulisi käyttää palamattomia tai huonosti palavia materiaaleja.

Tuulivoimaloiden omistajan tai haltijan tulee laatia tuulivoimapuistoa varten pelastuslain (379/2011) 15 §:n tarkoittama pelastussuunnitelma.

Kaavoittajan vastine:

Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen ohje tuulivoimapuiston suunnittelusta ja rakentamisesta.

2.9 Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 15.3.2021, YVA-ohjelmavaiheen seurantaryhmän kokoukseen 10.6.2021 ja osayleiskaavoituksen 1. viranomaisneuvotteluun 26.1.2023 sekä antanut lausunnon hankkeen YVA-ohjelmasta ja osayleiskaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmista 1.9.2021.

Pohjois-Pohjanmaan liitto ei anna Haapaveden Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan valmisteluaineistosta erillistä lausuntoa. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen valmistelun ajaksi Pohjois-Pohjanmaan liitto on laatinut yleislausunnon vireillä olevien tuulivoimahankkeiden valmistelua ohjaamaan: https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2023/09/Tiedote_tuulivoiman_yleislausunto_Pohjois-Pohjanmaan-liitto-6.9.2023.pdf.

Yleislausunnon lisäksi Rahkola-Hautakankaan hankkeen kaavoitusmenettelyssä on huomioitava liiton ELY-keskukselle antama lausunto hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Tämän lausunnon valmisteluun Pohjois-Pohjanmaan liitosta ovat osallistuneet kaavoituspäällikkö Mari Kuukasjärvi, aluesuunnitteluasiantuntija Sari Pulkka ja ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen.

Kaavoittajan vastine:

Kirjataan tiedoksi. Kaavoitusmenettelyssä huomioidaan Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunto hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

2.10 Pohjois-Pohjanmaan liitto, yleislausunto

Tuulivoimahankkeen vaikutusten arviointi on laadittava huolellisesti. Maakuntakaavan näkökulmasta vaikutusten arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota vaihemaakuntakaavoissa osoitettuihin kaavamerkintöihin ja suunnittelumääräyksiin. Hankkeen yhteisvaikutusten arvioinnissa on arvioitava merkittävimmät vaikutukset ja esitettävä lievennystoimenpiteitä.

Kaavoittajan vastine:

Vaikutusten arvioinnissa on huomioitu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavamerkinnot ja suunnittelumääräykset sekä vaihemaakuntakaavan ajankohtainen tilanne.

2.11 Haapaveden kaupunki – Ympäristöpalvelut Helmi

Ympäristöpalvelut Helmi on antanut lausuntonsa tämän osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 3.9.2021 (70-2021) ja ottanut siinä silloin esille seuraavia näkökulmia:

-voimaloista suurehkon osan sijoittuminen maakuntakaavan tuulivoimala-aluearajauksen ulkopuolelle;

-huolehtia, että tuulivoimalakäyttötoiminta ei rajoita ainakaan merkittävästi jo olevaa maa- ja metsätaloutta ja muuta elinkeinotoimintaa

-huolehtia, että toiminnasta ei aiheudu merkittävää ympäristö- tai terveyshaittaa alueelle ja ihmisille; suunnittelun lähtökohtana on ollut, että vakituksessa asuinkäytössä oleviin rakennuksiin jää vähintään 2 kilometrin etäisyys voimalasta.

-hankkeessa tehtävien mallinnusten ja selvitysten hyödyntäminen mm. voimaloiden näkyvyydestä, jotta niiden suora näkyvyys arvokkaille maisema- ja kulttuuriympäristöille olisi mahdollisimman vähäinen

Lausunnonantaja toteaa, että nämä em. asiat on kaikki otettu huomioon ja tarkasteltu hyvin nyt lausuttavana olevassa osayleiskaavan valmisteluvaiheen aineistossa. Kaavaselostuksessa on todettu, että VE1-vaihtoehdossa kolme voimalaa sijoittuu vaihemaakuntakaavaluonnoksen tv-aluearajauksen ulkopuolelle ja VE2-vaihtoehdossa vastaavasti yksi voimala sijoittuu tämän rajauksen ulkopuolelle.

Hankealueelle ei sijoitu Natura-alueita, mutta välittömästi hankealueen länsipuolelle sijoittuu Iso Honkanen – Pieni Honkanen Natura-alue (FI1100006), johon tuulivoimahankkeen mahdollisia vaikutuksia Natura-alueille on tarkasteltu asianmukaisen Natura-arvioinnin tasolla. Lähimmät voimalat ja tiet sijoittuvat vaihtoehdossa VE1 Natura-alueen välittömään läheisyyteen, 250 m etäisyydelle, ja vaihtoehdossa VE2 noin 800 m etäisyydelle Natura-alueen rajasta. Arvioinnin mukaan kummassakaan vaihtoehdossa hankkeella ei ole suoria vaikutuksia alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin, mutta vaihtoehdossa VE1 mahdolliset hydrologiset vaikutukset, haitallisten aineiden kulkeutumisriski alueelle sekä alueelle ominaiseen eläimistöön kohdistuvat haitalliset vaikutukset, pääasiassa häiriövaikutus, ovat suuremmat kuin vaihtoehdossa VE2. Voimaloita ei tulisi sijoittaa Natura-alueen aivan välittömään läheisyyteen niiden mahdollisten haitallisten vaikutusten vuoksi.

Hankealueella ei ole tällä hetkellä voimassa olevia hiekan- eikä kivenottolupia. YVA-selostuksessa todetaan, että tuulivoimapuiston rakentamisessa tarvittava kiviaines ja hiekka/sora on tarkoituksenmukaista saada mahdollisimman läheltä. Hankkeessa tulee huolehtia, että kaavoituksellista tai muuta estettä maa-ainesten ottamiselle ja luvittamiselle ei tulisi.

Alueella ei ole merkittäviä pintavesistöjä ja alue on jo ennestään ojitettua. Tuulivoimapuiston ja sen oheistoimintojen rakentamisessa tulee erityisesti huolehtia, että rakentamisen aikaiset toimet eivät heikennä alueella jo olevien ojien vesien laatua ja vesiin joutuvaa mahdollista kiintoainekuormitusta tulee tarvittaessa hallita esimerkiksi laskeutusaltailla.

25.3.2025

PS

Hankealue on maa- ja metsätalous- ja turvetuotantoaluetta ja se muuttuu rakennetuksi alueeksi voimalapaikkojen, teiden, kaapelikaivantojen ja sähkönsiirtoreitin myötä. Hankealueella ei ole peltoja eikä asumuksia. Hankealueen välittömässä läheisyydessä eteläpuolella on Puutionsaaren tuulivoimala-alue, jota ei ole vielä rakennettu. YVA-selostuksessa on laajasti tarkasteltu näkymä- ja meluvaikutuksia hankealueen ympäristöissä oleville asuinalueille ja melun ja varjostuksen yhteismallinnuksissa on huomioitu Rahkola-Hautakankaan suunniteltujen tuulivoimaloiden lisäksi Puutionsaaren tuulivoimahankkeen suunnitellut (49 kpl) tuulivoimalaa. Hankevaihtoehtojen melumallinnusten mukaan melutaso 40 dB(A) ei ylitä lähimmillä asuin- ja lomarakennuksilla ja melutaso 40 dB(A) näillä alueilla ei ylitä myöskään melun yhteismallinnuksissa. Hankevaihtoehtoissa yli 8 h/a varjostusvaikutusalueelle ei sijoitu asuin- tai loma-ajanrakennuksia, mutta yhteisvaikutusten mallinnusten mukaan > 8 h/a varjostusvaikutusalueelle sijoittuu Rahkola-Hautakankaan läheisyydessä 1 loma-ajanrakennus. Tuulivoimapuiston vaikutuksista maisemaan on laadittu laajasti havainnekuvia ja näkemäalueanalyysi. Suurin ihmisiin kohdistuva vaikutus lienee näkymävaikutus, joka on hankealueella merkittävä, koska tietyille alueille näkyy usean eri tuulivoimapuistoalueen voimaloita ja niitä voi olla useita kymmeniä. Nyt olemassa olevien metsien vaikutusta näkymä- ja välkevaikutuksia vähentävänä tai lieventävänä tekijänä ei voi käyttää arvioinnissa, koska metsien käyttö on kiinteistöjen omistajien määrättävissä. Oikeanlaisen tiedon välittämiseksi kansalaisille ja hankkeisiin tutustuttamiseksi lausunnonantaja suosittelee hankkeiden monipuolisia esittelytapauksia hanketoimijain tekemänä.

Ympäristöpalvelut Helmellä ei ole muuta todettavaa Rahkola-Hautakankaan osayleiskaavan valmisteluvaiheen aineistosta.

Kaavoittajan vastine:

Maa- ja metsätalousaluetta koskeva määräys ei estä maa-ainestenottoa alueella.

Kaavaehdotuksessa on kymmenen voimalaa vähemmän kuin kaavan valmisteluvaiheen laajemmassa vaihtoehdossa VE1. Poistettuja ovat kaavaluonnosvaiheen voimalat 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 11, 12 ja 15, Kaavaehdotusvaiheeseen on lisäksi siirretty voimaloita alueen länsiosasta etäämmälle Natura-alueesta (voimalat 8 ja 10). Lähin voimala (Haapavesi, voimala 8) sijoittuu noin 770 metrin etäisyydelle Natura-alueen rajasta. Oulaisten voimaloista lähin (voimala 12) sijoittuu 1020 metrin etäisyydelle. Myöskään huoltoteitä ei ole suunniteltu tämän lähemmäs Natura-aluetta. Mato-ojan ylittävä huoltotielinjaus on 1,5 kilometrin etäisyydellä Natura-alueesta. Rahkola-Hautakankaan tuulivoimahankkeella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Iso Honkanen-Pieni Honkanen Natura-alueen eheyteen yksin tai yhdessä muiden lähialueen hankkeiden kanssa, eikä suunniteltu tuulivoimahanke näin ollen vaaranna lyhyellä tai pitkällä aikavälillä Natura-alueen koskemattomuutta.

Rakentamisen aiheuttamia pintavesivaikutuksia on mallinnettu ja hydrologisten vaikutusten arviointia täydennetty.

2.12 Fingrid Oyj

Kiitämme yhteydenotosta. Annamme yhden lausunnon samanaikaisesti nähtävillä oleviin asiakirjoihin (YVA-selostus ja osayleiskaavat).

Fingridillä ei ole lausuttavaa tässä vaiheessa. Huomiona muistutamme, että tässä kaavaa ja YVA-menettelyä koskevassa lausunnossa ei oteta kantaa esitettyihin teknisiin ratkaisuihin.

Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/luvat-ja-lausunnot tai tarvittaessa sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi.

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Pyydämme lähettämään meille tietoa hankkeen etenemisestä. Tätä asiaa Fingrid Oyj:ssä hoitaa Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

Kaavoittajan vastine:

Kirjataan tiedoksi.

2.13 Telia Finland Oyj

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Kaavoittajan vastine:

Kirjataan tiedoksi.

2.14 Traficom – Liikenne- ja viestintävirasto

Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston kaavaselostuksessa on mainittu hankealuetta lähimmäksi lentopaikaksi Haapaveden lentopaikka, noin 24 km päässä. Lähempänä on kuitenkin Ylivieskan lentopaikka noin 12 km päässä hankealueen rajauksesta. Ylivieskan lentopaikan esterajoituspinnot eivät kuitenkaan yllä hankealueelle.

Ylivieskan lentopaikalla ei ole hyväksyttyjä lentomenetelmiä. Lentopaikan toimintaedellytyksistä ja kehityssuunnitelmista on saatavissa lisätietoja lentopaikan pitäjältä, Ylivieskan kaupungilta.

Kaavoittajan vastine:

Korjataan kaavaselostukseen lähimmän lentopaikan tiedot.

2.15 Ylivieskan kaupunki

Yhteisvaikutusten arviointia tulisi täydentää Urakkanevan ja Vasaman tuulivoimahankkeiden osalta. Ylivieskan kaupungilla ei ole muuta huomautettavaa valmisteluaineistosta.

Kaavoittajan vastine:

Kaavaselostuksessa maisemavaikutuksien yhteysvaikutuksissa on huomioitu Urakkanevan ja Vasaman tuulivoimahankkeet.

2.16 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Ei lausuttavaa.

Kaavoittajan vastine:

Kirjataan tiedoksi.

3 Mielipiteet

3.1 Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry

Voimassa olevassa maakuntakaavassa on varaus tv-1 363, johon hanke sijoittuu vain osittain. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa varaus on rajattu uudelleen. Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston suunnitellut voimalat sijoittuvat energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaluonnoksessa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle tv-1 388. Hautakankaan tuulivoimahankkeen kaavaselostuksessa todetaan kappaleessa 8.3.1 (Kaavan suhde vaihemaakuntakaavaluonnokseen), että osayleiskaavaluonnos on energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksen mukainen. Rahkolan osa-alueen kaavaselostuksessa puolestaan todetaan, että kaava on pääosin vaihemaakuntakaavaluonnoksen mukainen. Suppeampi 14 ja 11 voimalan kokonaisuus (VE2) toteuttaa energia- ja ilmastovaihekaavaluonnoksen varausta, kun taas laajempi 27 ja 13 voimalan kokonaisuus on sen vastainen.

Rahkola-Hautakankaan hankealue rajautuu lännessä Iso Honkaneva-Pieni Honkanevan (jatkossa Honkanevat) suojelualueeseen, joka on merkitty maakuntakaavaan SL-varauksella. Merkinnän suunnittelumääräyksen mukaan alueen ja sen ympäristön maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei vaaranneta alueen suojelun tarkoitusta, vaan pyritään edistämään alueen luonnon monimuotoisuuden sekä alueiden välisten ekologisten yhteyksien säilymistä.

Honkanevat kuuluvat myös Natura-suojelualueverkostoon. Kuten voimassa olevassa vaihemaakuntakaavassa myös energia- ja ilmastovaihekaavan luonnoksessa on Honkanevojen suojelualueen ja tuulivoimavarauksen tv-1 388 välissä puskurivyöhyke, joka on 500 metriä, kun kyse on luontodirektiivin mukaisesta Natura-suojelualueesta. Vaihtoehdon VE1 mukaisessa suunnitelmassa puskurivyöhykettä ei ole otettu huomioon, vaan voimaloita on sijoitettu 250 metrin päähän suojelualueen rajasta. Sen sijaan VE2:ssa voimalapaikat ovat vähintään 800 metrin etäisyydellä suojelualueen rajasta. Täten VE1 ei ole toteuttamiskelpoinen, ellei vähintään voimaloita nro 05, 07, 08, ja 10 poisteta suunnitelmasta.

Lisäksi hankkeen kestävyyttä parantaisi voimaloiden 03 ja 12 karsiminen. Voimala nro 03 sijoittuu Honkanevojen pohjoispuolelle. Esimerkiksi kurkien syysmuutto kulkee alueen halki ja törmäysriskin kasvattamista Honkanevoilla tulee varovaisuusperiaatetta noudattaen välttää. Suositeltavaa on karsia myös voimalat nro 01 ja 02 suunnitelmasta Honkanevojen pohjoispuolelta. Voimala nro 12 sijoittuu puolestaan Honkanevojen eteläpuolelle. Sen rakentaminen vaatisi uuden tien ja ylityksen rakentamisen Honkanevojen läpi virtaavan Mato-ojan yli. Natura-selvityksessä todetaan, että rakentaminen aiheuttaa Mato-ojaan kuormitusta ja sitä kautta saattaa ohjautua myös pilaavia aineita eteenpäin suojelualueen puolelle. Toisin kuin väitetään kuormitus ei edes ole tilapäistä vaikutuksiltaan. Esimerkiksi pohjan liettyminen muuttaa sen ekologista tilaa. Pikkujoet ja purot ovat Natura-tietolomakkeessa mainittuja suojeluperusteita.

25.3.2025

PS

Natura-arviossa ei puskurivyöhykkeestä ole mainintaa ja vaikutukset arvioidaan kaiken kaikkiaan kuitenkin kohtalaisiksi. Lopuksi todetaan varovaisena suosituksena, että hankevaihtoehto VE2 on alueen suojelutavoitteiden ja eheyden kannalta parempi kuin hankevaihtoehdot VE1 ja VE3. Oikeampi arvio on, että ilman mainittuja muutoksia hanke on merkittävästi haitallinen Natura-suojelualueen luontoarvoille. Tuulivoimarakentamisessa ei tule sallia sen tilan heikentämistä. Muutoinkaan ei ole hyväksyttävää, että suurin piirtein ainoa merkittävä luonnonsuojelua koskeva vaade leimattaisiin vähäarvoiseksi ja tuulivoimahankkeessa sivuutettavaksi.

Rahkola-Hautamäen ympärillä 50 kilometrin säteen sisäpuolella on toiminnassa 300 voimalaa, lähinnä lännen puolella. Rakentaminen jatkuu sisämaahan päin ja Rahkola-Hautakankaan hankkeesta alle 20 kilometrin säteellä pääosin idän ja kaakon puolella onkin vireillä arviointiselostuksen taulukon 22-1 mukaan 175 voimalan rakentaminen. YVA-selostuksessa on uusi iso metsiä pirstova maankäytön muutos noteerattu ja todetaan sen kerrannaisvaikutus hanke hankkeelta. Tuulivoimaloiden sijoituspaikoiksi kartoitetaan metsätalousalueita, mutta ne ovat myös ennestään rakentamattomia ja ainakin noin kahden kilometrin etäisyydellä asutuksesta ja maankäytön historiasta johtuen lajiston ylläpidossa nykyisin merkityksellisiä. "Tuulivoimarakentamisen aiheuttamat yhteisvaikutukset tavalliselle metsäluonnolle arvioidaan useiden hankkeiden toteutuessa merkittävyydeltään jo kohtalaisiksi", todetaan selostuksessa. Ehdotus muutoksista talousmetsien käsittelytapoihin on mielenkiintoinen. Nythän tuulivoimarakentaminen vain lisää hakkuita muun muassa kattavamman ja kantavamman tieverkoston "ansiosta". Mikä menettely saisi aikaan vihreän siirtymän energiantuotantohankkeista aiheutuvan luontokadon pysäyttämisen? Uudessa luonnonsuojelulaissa on mahdollisuus vapaaehtoiseen kompensaatioon. Sen merkitys ja toteutustavat jäävät nähtäviksi, mutta vapaaehtoisuus ei todennäköisesti millään tavoin riitä korvaamaan tuulivoimarakentamisesta

25.3.2025

PS

kertyvää luonnon köyhtymistä, ainakaan Pohjois-Pohjanmaalla, jonne sijoittuu lähitulevaisuudessa jo 50 prosenttia Suomen tuulivoimatuotannosta.

Kyseisessä hankkeessa luontokadon pahentamisen estämiseksi on vähintään karsittava voimaloita Honkanevojen läheisyydestä ja mieluiten toteuttaa VE2, jota YVA-ohjelmasta annetuissa palautteissa moni kannatti. Toiseksi hankkeessa on mahdollisuus jotenkin vähentää metsien pirstoutumista entisestään huolehtimalla ekologisen yhteyden eheydestä. Yhteys kulkee hankealueen läpi. Arviointiselostus luontoselvityksineen on sikäli puutteellinen, ettei asiakirjoista saa tarpeeksi tukea kaavoitukselle. YVA-selostuksen kappaleessa 14.4.4 lähinnä selitetään voimaloiden väliin jääviä leveyksiä, mutta siitä puuttuu laadullinen arviointi ja tiestön huomioon ottaminen. Ekologisen yhteyden eheyden ja toimivuuden varmistamiseksi luontoselvityksen pitää sisältää kuvaus yhteysreitistä ja arviointiselostuksessa tieto siitä, miten reitti on otettu huomioon voimalapaikkojen ja tiestön sijoittelussa, niin, että yhteyden toimivuus turvataan. Maastokartoitus ei ole palvellut hankesuunnittelua ja kaavoitusta riittävän hyvin, mutta muutoinkaan ekologisen yhteyden merkitystä ei ole oivallettu, minkä seurauksena kaavakartoista puuttuu siitä merkintä ja kaavamääräys sen toimivuuden turvaamisesta. Ekologisesta yhteyden eheyden ja toimivuuden takaaminen on kuitenkin osa vaihemaakuntakaavan maankäytön ohjauksen noudattamista.

Koko yleiskaavaa koskevissa määräyksissä on maininta, että uusien ja perusparannettavien teiden sijoittamisessa on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet. Määräys jättää toteuttamistavat kokonaan hankevastaavan vastuulle. Mitään ympäristölupiahan ei yleensä tuulivoimahankkeissa vaadita. Kaavamääräys saisi olla selkeämpi ja velvoittavampi ja ohjata myös mahdollisiin vesistöjen ylityksiin tarvittavien rakenteiden toteuttamistapaa.

Luonnonsuojelupiiri suosittaa vakavasti kaavoituksen jatkamista suppeamman vaihtoehdon pohjalta. VE1 ei edusta kestävästä tuulivoimarakentamista.

Kaavoittajan vastine:

Kaavaehdotusvaiheeseen voimaloita on poistettu suunnittelualueen länsiosasta (kaavan valmisteluvaiheen voimalat 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) tai voimaloita on siirretty etäämmälle Natura-alueesta. Kaavaehdotuksessa on kymmenen voimalaa vähemmän, kuin valmisteluvaiheen laajemmassa vaihtoehdossa VE1. Lähin voimala (Haapaves, voimala 8i) sijoittuu kaavaehdotuksessa noin 770 metrin etäisyydelle Natura-alueen rajasta. Oulaisten voimaloista lähin (voimala 12) sijoittuu 1020 metrin etäisyydelle. Myöskään huoltoteitä ei ole suunniteltu tämän lähemmäs Natura-aluetta. Voimalan 12 sijaintia on siirretty hieman etelään, etäämmälle Natura-alueesta. Mato-ojan ylittävä huoltotielinjaus on 1,5 kilometrin etäisyydellä Natura-alueesta. Rahkola-Hautakankaan tuulivoimahankkeella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Iso Honkaneva-Pieni Honkanevan Natura-alueen eheyteen yksin tai yhdessä muiden lähialueen hankkeiden kanssa, eikä suunniteltu tuulivoimahanke näin ollen vaaranna lyhyellä tai pitkällä aikavälillä Natura-alueen koskemattomuutta.

Rakentamisesta aiheutuvia pintavesivaikutuksia on mallinnettu ja hydrologisten vaikutusten arviointia täydennetty.

25.3.2025

PS

3.2 Mieli pide 2

Asiani koskee metsäpalstaa rek nro XX-XXX-XX-XXX.

Alustavassa tie suunnitelmassa meidän kiinteistölle on laitettu kaksi uutta tien kohtaa ja meidän mielestä palstalla on tierasituksia jo aika paljon ennestään, kun metsäautotie menee jo nurkasta nurkkaan. Toivoisimme, että tuo liitteessä oleva ehdotus otettaisiin huomioon ja tiet lähtisivät nurkkapisteistä rajan suuntaisesti.

Varmaan kannattaisi muutenkin käyttää hyödyksi kiinteistöjen rajoja tiepohjaksi, silloin ne hyödyttäisi myös metsänomistajia ja selventäisivät rajojen sijaintia, koska rajat tahtoo kasvaa herkästi umpeen ja silloin rajan kohta saattaa tulla epätarkaksi.

Viestissä liitteenä karttakuva.

Kaavoittajan vastine:

Huoltoteiden sijainti on alustava ja tielinjaukset suunnitellaan tarkemmin jatkosuunnittelun yhteydessä.

3.3 Mieli pide 3

Omistamme veljeni X kanssa liitteeseen korostetun palstan tuulivoimapuiston alueella ja olemme nyt tutustuneet tähän alustavaan kaavakarttaan.

Nuo tuulimyllyille no 10 ja 13 suunnitellut huoltotiet kiinnittivät meidän huomion. Miksi ne on suunniteltu noin pitkinä, kun se jo oleva ja kunnostettava tie menee sitten ihan vierestä?

Varsinkin tuossa myllyn no 10 kohdalla.

Voiko noiden paikkaa vielä tarkistaa?

Veljelleni voi soittaa ja kysellä tarkemmin asiasta. Hän on se joka enemmän on asiasta perillä.

Viestissä liitteenä karttakuva.

Kaavoittajan vastine:

Huoltoteiden sijainti on alustava ja tielinjaukset suunnitellaan tarkemmin jatkosuunnittelun yhteydessä.